

EBARISTO

TXURRUKA

Bilboko Abra'ko aoburuan, oroitarri andi ta eder bat ageri da.

Gaztelu antzeko torre luze batek burutzen dau.

Eta aren oiñetan gizon bat ezarrita, itsasoari begira ameslari. Ebaristo Txurruka'ren irudia da.

Gizandi bat ageri da aren eskumaldean, arritzar bateri bultza ta bultza; Txurruka'ren antzirudia da.

Beste gizandi bat dago etzunda arritzarraren besteko aldean, bere oin indartsuaz arriari eutsi naiean; itsasoaren antzirudia da.

Ezin dautso baiña ezer egin arriaren eragiñari.

Txurrura'k Abra'ko kai andi ta ederra egin ebaneko oroitarri dira irudi eder orreek. Txurruka'k garaitu eban, bai, itsaso asarrearen indarra, bere buru argi ta biotz bizkorraz.

GAZTEZAROA

Txurruka'tar itsasgizon aipatuen ondorengoetakoa zan Ebaristo. Naparroa'ko Izu erritxuan jaio zan, alan bere, 1841-an.

Urte bi ebazala, aren gurasoak Motriku beren jaioterriko etxera eroan eben; eta an emon ebazan bere ume-urteak.

Injenieru zan 22 urtetako; bide, urbide ta kaien injenieru. Eta laster asi zan bere arloko lan anditan.

Murcia ta Valencia'ko lan batzuk egin ondoren, Ameriketako Puerto Rico'ra joan zan 26 urtekoa.

Sei urte egin ebazan an, eta ango ibaiaren ur-joerak garastarako zuzendu ondoren, iru zubi eder eraiki ebazan areen gaifietan, eta uriburuko baia anditu ta jantzi.

BILBOKO KAIA

Bilbon egoan 1877-an, Cuba ta U.S.A. zear ango kai eta beste lanketa izugarriak ikusi ta aztertu ondoren.

Oso egoera txarrean egoan Bilbo'ko kaia: aren aoko urak metro bat bakarra euken ur-beerakoetan; bira biurria eukan ibaiak Elorrieta'ko inguruan; ibaiak ekarritako arri koskor lerro luzeak ageri ziran Olabeaga ondoan, eta ezin ontzi txikienak be andik ibilli...

Bere gain artu eban txurruka'k Bilbo'ko kai orren oker guztiak zuzentzeko lan ikaragarria.

Eta bai zuzendu bere. Amaituta egoan lan guztia, andik amar urtetara. Len alako lau ontzi zebiltzen Bilbo'ko kaiean atzera ta aurrera.

Asko merkatu ziran itsas-lorrak bere. Sekulako abia-da artu eben inguruko meatz-lantegiak, eta laster zabaldu bertoko burdin-barrak Europa guztian zear.

BILBAO'KO ABRA

Bizkortu zituan kai barriztuaren obari ugariak Bilbotar eragiñak, eta aurreko itsasadar edo Abraren aurrean beste kai bat eraiketzea otu jaken. Otu ta asmau. Lengo Txurruka bera izango dogu onen egille bere.

Lengokoa baiño lan gogor eta neketsuagoa izan zan oringoko au. Gogor jotzen dabe itsasaldiak Santurtzi ta Algortako bitartean.

Bein baiño geiagotan apurtu eutsoezan Txurrukar asitako kai-musturreko arriak.

Eta era ta bide barriak asmauturik, sei urtetan amaitu eban lan ikaragarria.

Andik iru urtetara, eginda egozan bere inguruko nasa ta kai inguruak; eta nasai sartu-urten eikezan, andik aurrera, munduko itsasontzi andienak bere.

Itsaslari trebe ta jakintsu izan zala bere aurreko Damian Txurruka, ez da bapere makalagoa izan gure Ebaristo Txurruka.

Zor itzela dautso Bilbo'ko erriak eta Euskalerrri osoak.